

Uchwała Nr
Rady Powiatu Jarosławskiego
z dnia

**zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania
Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie
Jarosławskim na lata 2024 -2030**

Na podstawie art. 12 pkt.11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r.o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024r. poz. 107), art. 6 ust.3 pkt. 1 oraz art. 4 pkt 2 i pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024r. poz. 424 z późn. zm.)

Rada Powiatu Jarosławskiego uchwala, co następuje:

§ 1

W Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Jarosławskim na lata 2024 -2030 stanowiącym załącznik do Uchwały Nr LXXVI/554/2024 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 26.03.2024r. w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Jarosławskim na lata 2024 -2030 wprowadza się następujące zmiany:

zmienia się:

- Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową oraz Program psychologiczno - terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową, stanowiące integralną część Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Jarosławskim na lata 2024 - 2030, które otrzymują brzmienie, jak załączniki do niniejszej Uchwały.

§ 2

Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Jarosławskiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Uzasadnienie

Zmiana uchwały w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Jarosławskim na lata 2024 -2030 uwzględnia zalecenia pokontrolne, z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w maju br. przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej w Rzeszowie.

Zgodnie z zaleceniami doprecyzowano i uszczegółowiono treści zapisów dotyczących programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową oraz programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową, które stanowią integralną część w/w Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Jarosławskim na lata 2024 -2030.

- odniesiono się wprost do standardów prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, zawartych w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023r. poz. 1163)
- odniesiono się wprost do prowadzenia programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, zawartych w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023r. poz. 1166)
- wskazano miejsce realizacji w/w Programów, zgodnie z wytycznymi zawartymi w w/w rozporządzeniach
- odniesiono się wprost do wzorów zaświadczeń o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzorów zaświadczeń o ukończeniu tych programów, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. (Dz. U. z 2023r. poz. 1164)
- uszczegółowiono łączną liczbę godzin w/w Programów oraz liczbę godzin, jaka przypada na jednego uczestnika
- doprecyzowano informacje dotyczące sporządzania sprawozdawczości z w/w Programów.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 i pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn.zm) do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024-2030

Program dla osób stosujących przemoc domową ma charakter korekcyjno-edukacyjny i został opracowanym w oparciu o :

- Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024r. poz. 424 z późn.zm)
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. z 2023 r. poz. 1163)
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1166)
- Wytyczne zawarte w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 (M.P z 2023 r. poz.1232)
- Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Jarosławskim na lata 2023-2030 (Uchwała nr LXXII/522/2023 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 22 grudnia 2023r.)
- Ustawa z dnia 20 maja 1971r. kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023r. poz. 2119 z późn. zm.)

W części edukacyjnej Program koncentruje się na przekazaniu szeroko pojętej wiedzy na temat zjawiska przemocy, zachowań agresywnych, uzależnienia od alkoholu, prawidłowych relacji w rodzinie, postaw rodzicielskich, komunikacji interpersonalnej, asertywnych zachowań, radzenia sobie ze stresem, zastępowania zachowań agresywnych zachowaniami akceptowanymi społecznie, promowaniu prawidłowych relacji w rodzinie i wychowaniu dzieci bez przemocowych metod wychowawczych.

Część korekcyjna natomiast ukierunkowana jest na zdobycie praktycznych umiejętności niestosowania przemocy, radzenia sobie ze złością, trening umiejętności prospołecznych i asertywności, umiejętności rozpoznawania u siebie wyzwalaczy agresji i zastępowania jej zachowaniami społecznie akceptowanymi oraz naukę konstruktywnego rozwiązywania konfliktów i korzystania ze wsparcia społecznego.

Standardy prowadzenia programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową obejmują:

- 1) zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- 2) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- 3) rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- 4) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- 5) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;

- 6) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
- 7) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- 8) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- 9) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Adresaci programu:

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych adresowany jest do mieszkańców Powiatu Jarosławskiego, jednakże w programie udział mogą wziąć również mieszkańcy innych powiatów. Uczestnikami programu mogą być osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, które otrzymały karę pozbawienia wolności z okresem zawieszenia na okres próby, osoby stosujące przemoc domową - w trakcie trwania procedury „Niebieskie Karty”, kierowane przez m.in. zespoły interdyscyplinarne, sądy, kuratorów, prokuraturę oraz przez każdego specjalistę, który zdiagnozuje stosowanie przemocy przez daną osobę. Uczestnikami programu mogą być także osoby, które same, dobrowolnie wyrażają chęć wzięcia udziału w programie dotyczącym przeciwdziałania przemoc domowej lub zostały zmotywowane do uczestnictwa przez rodzinę.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej osoba stosująca przemoc domową, po skierowaniu do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, ma obowiązek:

- 1) zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 2) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy;
- 3) ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy;
- 4) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

Kto uporczywie nie stosuje się do obowiązków określonych w w/w ustawie podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny – zgodnie z art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971r. – Kodeks wykroczeń.

Podstawowym celem działań korekcyjno-edukacyjnych jest zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc domową, a w rezultacie powstrzymanie ich przed stosowaniem przemocy i zakończenie przemocy, a także zwiększenie zdolności tych osób do samokontroli zachowań

agresywnych, przejęcie odpowiedzialności za swoje zachowanie oraz nabycie umiejętności konstruktywnego współżycia w rodzinie.

1. Cele programu:

- uznanie problemu przez osobę stosującą przemoc
- uświadomienie sprawcy, czym jest przemoc
- zdobycie umiejętności definiowania zachowań o charakterze przestępczym wraz z kwalifikacją prawną czynu
- wzięcie odpowiedzialności przez sprawców za swoje zachowania
- nauczanie sprawcy powstrzymywania się od przemocy
- nauczanie sprawcy kontrolowania swoich agresywnych zachowań
- zdobycie umiejętności rozpoznawania przez sprawcę sygnałów ostrzegawczych zapowiadających wystąpienie u niego zachowania przemocowego
- opracowanie tzw. „planu bezpieczeństwa” zapobiegającego użyciu siły i przemocy oraz stworzenie planu działania alternatywnego dla zastosowania przemocy
- zmiana sposobu myślenia i systemu przekonań tak, aby sprzyjały rozwojowi zachowań partnerskich
- zastąpienie zachowań przemocowych partnerskimi
- rozpoznawanie i unikanie wzorców zachowań związanych z przemocą
- rozwijanie konstruktywnych sposobów radzenia sobie ze stresem i rozwiązywania konfliktów bez użycia agresji
- zdobycie wiedzy na temat funkcji rodziny, prawidłowych postaw rodzicielskich, potrzeb dzieci
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez przemocy
- zdobycie wiedzy na temat choroby alkoholowej oraz funkcjonowania rodziny alkoholowej i jej wpływu na rozwój społeczno-emocjonalny dziecka
- wdrażanie zasad komunikacji interpersonalnej
- zdobycie wiedzy o asertywności i nabycie praktycznych umiejętności stosowania asertywności w rozwiązywaniu konfliktów i w kontaktach interpersonalnych
- uzyskanie wiedzy na temat możliwości podejmowania działań terapeutycznych po zakończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego oraz miejsc, w których można taką pomoc uzyskać

2. Formy realizacji programu

Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową są prowadzone przez osoby:

- 1) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
- 2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku:
 - a) psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
 - b) innymi, uzupełnionymi studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji, lub
- 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami;

- 4) posiadające udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
- 5) posiadające zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

Program obejmuje **60 godzin dydaktycznych zajęć grupowych i** jest realizowany w formie **10 spotkań po 6 godzin dydaktycznych** (45 minut bezpośrednich oddziaływań na uczestników programu, natomiast pozostały czas godziny zegarowej wykorzystany jest na wytworzenie i uporządkowanie dokumentacji z zajęć). Zajęcia grupowe mają charakter psychoedukacyjny z elementami terapii i prowadzone są w grupie ok. 12 - 15 osób. Dopuszcza się uruchomienie programu z mniejszą liczbą uczestników, po pisemnym zgłoszeniu tego faktu do Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego.

Warunkiem uzyskania **zaświadczenia o ukończeniu programu** jest udział w co najmniej **7 spotkaniach grupowych (42 godziny).**

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne są realizowane z zastosowaniem praktycznych ćwiczeń, dostarczających korekcyjnych doświadczeń osobistych, mających wpływ na zmianę postaw i zachowań uczestników programu.

Zajęcia prowadzone są metodami aktywizującymi (dyskusja, burza mózgów, rozmowa kierowana, „kosz i walizka”, odgrywanie scenek, „drzewka decyzyjne”, „śnieżna kula” itp.), dzięki którym uczestnicy mają możliwość aktywnego uczestnictwa w zajęciach, swobodnego wypowiedzania swojego zdania i są zaangażowani w przebieg spotkania. Prowadzący przekazuje niezbędne informacje w formie miniwykładów i prezentacji multimedialnych. W trakcie zajęć prowadzący stosuje indywidualne i zbiorowe formy pracy (jednolite i zróżnicowane) oraz ćwiczenia.

3. Spodziewane efekty programu:

Uczestnicy programu :

- zmienią sposób funkcjonowania rezygnując ze stosowania przemocy
 - nauczą się nowych umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów
 - zweryfikują przekonania na temat przemocy
 - nauczą się rozpoznawać sygnały ostrzegawcze doprowadzające do stosowania przemocy i zastąpią je zachowaniami partnerskimi
- zmienią poglądy na wychowanie dzieci
- wezmą odpowiedzialność za swoje zachowania
- będą świadomi skutków powrotu do wcześniejszego postępowania
- będą potrafili powstrzymać się od przemocy i będą wiedzieć, gdzie korzystać z pomocy, gdyby powrócili do starych schematów
- zrezygnują z przedmiotowego traktowania innych osób, będą zdolni do empatii i ich podmiotowego traktowania
- odzyskają poczucie kontroli nad własnym życiem w różnych jego obszarach

4. Tematyka grupowych zajęć korekcyjno-edukacyjnych

- **Zajęcia integracyjne.** Zapoznanie z uczestnikami, przedstawienie tematyki zajęć. Ustalenie zasad obowiązujących podczas zajęć, zawarcie kontraktu. Oczekiwania uczestników w związku z udziałem w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych.
- **Komunikacja interpersonalna.** Komunikacja werbalna i niewerbalna.
- **Komunikacja interpersonalna** - Zasady poprawnej komunikacji, co pomaga, a co przeszkadza w nawiązywaniu i podtrzymywaniu relacji. Bariery komunikacyjne.
- **Style komunikowania się : uległy, agresywny i asertywny**- odróżnianie asertywności od agresywności
- **Asertywność** - charakterystyka asertywnego stylu porozumiewania się, trening zachowań asertywnych, umiejętność słuchania innych i reagowania z szacunkiem w relacjach interpersonalnych
- **Asertywne odmawianie**
- **Asertywne reagowanie na krytykę** - asertywne sposoby reagowania na krytykę słuszną, uzasadnioną oraz niesłuszną
- Rozpoznawanie i konstruktywne wyrażanie uczuć
- Umiejętność rozwiązywania konfliktów w oparciu o negocjacje i kompromis
- **Zjawisko przemocy** – definicje przemocy, rodzaje przemocy i charakterystyka zachowań przemocowych
- **Istota przemocy** - problem władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich
- **Społeczno-kulturowe źródła przemocy**, przemoc a stereotypy dotyczące płci i ról
- **Charakterystyka sprawcy** – przyczyny stosowania przemocy, psychologiczna charakterystyka ofiary przemocy (proces wiktylizacji), wpływ przemocy na emocjonalne funkcjonowanie rodziny.
- **Koło partnerstwa i koło przemocy**– uczenie szacunku i partnerstwa w związku, zastępowanie zachowań przemocowych społecznie akceptowanymi.
- **Sytuacja emocjonalna członków rodziny dotkniętej przemocą** – przemoc wobec współmałżonków, partnerów, dzieci i osób starszych.
- **Przemoc a agresja** – wyjaśnienie agresji, rodzaje agresji, teorie agresji, autoagresja, jej przyczyny i rodzaje. Zastępowanie zachowań agresywnych społecznie akceptowanymi. Zapobieganie występowaniu zachowań przemocowych poprzez ustalenie Indywidualnych Planów Bezpieczeństwa
- **Przemoc w świetle prawa**, odpowiedzialność karna za stosowanie przemocy. Kodeks Karny, Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy, procedura Niebieskie Karty
- **Indywidualne Plany Bezpieczeństwa** cd. – jak zapobiegać eskalacji emocji i nie doprowadzać do utraty kontroli nad swoim zachowaniem i krzywdzenia innych? Opracowanie listy indywidualnych „wyzwalaczy„ agresji.
- **Fakty i mity na temat przemocy.**

- **Cykl przemocy** – omówienie poszczególnych faz cyklu przemocy, charakterystycznych zachowań sprawcy i ofiary przemocy – uczestników cyklu. Kiedy i jak można przerwać cykl przemocy?
- **Rodzina** jako podstawowe środowisko wychowawcze. Podstawowe **funkcje rodziny, postawy rodzicielskie i style wychowania w rodzinie** oraz ich wpływ na rozwój społeczno-emocjonalny dziecka.
- **Przejawy i skutki doświadczanej przemocy** u dzieci, młodzieży i dorosłych w różnych sferach i okresach życia.
- **Przemoc a alkohol**, wpływ picia alkoholu na stosowanie zachowań przemocowych i agresywnych. Wzory picia alkoholu – używanie i nadużywanie alkoholu, picie o niskim ryzyku szkód, picie ryzykowne i szkodliwe. Mój styl picia - Test przesiewowy AUDIT
- **Zespół uzależnienia od alkoholu** – objawy choroby alkoholowej. Autodiagnoza. System leczenia odwykowego w Polsce, terapia jako podstawowa forma leczenia choroby alkoholowej. Wpływ alkoholu na organizm człowieka.
- **Funkcjonowanie osoby uzależnionej** – mechanizmy uzależnień. Wpływ picia alkoholu na funkcjonowanie rodziny
- **Rodzina alkoholowa** jako przykład rodziny dysfunkcyjnej, zasady panujące w rodzinie alkoholowej, emocjonalna sytuacja członków rodziny alkoholowej, sposoby przystosowania się przez poszczególnych członków rodziny do destrukcyjnej sytuacji w domu (współuzależnienie, role dzieci).
- **Stres** - przyczyny powstawania stresu, rodzaje stresu, metody radzenia sobie ze stresem. Relaksacja. Ćwiczenia w zdobywaniu praktycznych umiejętności radzenia sobie z wewnętrznym napięciem, przeciwdziałanie powstawania stresu i sposoby odreagowywania napięcia.
- **Promowanie pozytywnych wartości, przejmowanie odpowiedzialności** za bezpieczeństwo w związkach oraz odpowiedzialności za swoje zachowanie
- **Gdzie szukać pomocy?** Przekazanie informacji nt. instytucji, w których można szukać specjalistycznej pomocy w trudnych sytuacjach.
- Podsumowanie i zakończenie zajęć. Ewaluacja. Rozdanie materiałów edukacyjnych.

5. Termin realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego :

Program będzie realizowany na terenie Powiatu Jarosławskiego w latach 2024 -2030. W każdym roku prowadzenia programu zakłada się zrealizowanie jednej edycji. W przypadku dużej liczby osób chętnych do udziału w programie, dopuszcza się zrealizowanie kolejnej edycji. Zajęcia będą realizowane w sali świetlicowej Parafii Rzymskokatolickiej pw. Trójcy Przenajświętszej w Jarosławiu. Nie jest to miejsce, gdzie udziela się pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej. Spełniony jest tym samym wymóg zawarty w § 5 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Na potrzeby programu parafia nieodpłatnie udostępnia: 1 salę, 2 toalety i aneks kuchenny. Realizator dopuszcza zmianę miejsca prowadzenia programu z zastrzeżeniem, że w miejscu realizowania programu nie prowadzi się spotkań z ofiarami przemocy domowej.

6. Dokumentowanie prowadzonych działań

Na etapie rekrutacji do programu działania prowadzi i dokumentuje Organizator programu. Na etapie realizacji dokumentację prowadzi osoba realizująca zajęcia. Dokumentacja zawiera: kontrakt, kwestionariusze ankiet, karty sesji grupowych, podpisane przez uczestników listy obecności na zajęciach, ankiety ewaluacyjne i monitorujące, potwierdzenie odbioru materiałów szkoleniowo-edukacyjnych, wykaz osób, które kwalifikują się do otrzymania zaświadczenia o ukończeniu programu.

7. Źródła finansowania programu

Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia budżet państwa, w formie dotacji. W związku z tym, planowanie wydatków następuje na poziomie powiatów rokrocznie, a realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przekazanych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa na ten cel.

8. Ewaluacja

Ewaluacja zostanie przeprowadzona w połowie programu i na ostatnich zajęciach. Będzie ona polegała na wypełnieniu przez uczestników zajęć ankiety ewaluacyjnej dotyczącej osobistych korzyści wynikających z uczestnictwa w programie i jego wpływu na zmiany dotychczasowego zachowania.

9. Monitoring

Uczestnicy programu będą monitorowani zarówno podczas uczestnictwa w programie – **po odbyciu 50 % zajęć** oraz **przez okres trzech lat po jego zakończeniu**. Za realizację monitoringu po zakończeniu programu – odpowiada Organizator.

Formy monitoringu: ankieta monitorująca (po 50% zajęć), kontakt z rodziną uczestnika programu, kontakt z uczestnikiem programu, kontakt z dzielnicowym lub pracownikiem socjalnym w przypadku objęcia rodziny procedurą Niebieskie Karty, kontakt z kuratorem sądowym w przypadku pozostawania uczestnika zajęć pod dozorem kuratora sądowego.

10. Sprawozdanie z realizacji programu

Sprawozdanie z realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową będzie przesyłane do Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie w formie pisemnej informacji o jego ukończeniu w terminie 14 dni od ukończenia programu, a w przypadku programów trwających do końca roku kalendarzowego nie później niż do dnia 10 stycznia kolejnego roku, podając następujące dane i informacje:

- a) liczbę zrealizowanych w danym roku kalendarzowym programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- b) liczbę osób, które przystąpiły do programu,
- c) liczbę osób, które ukończyły program,
- d) sprawozdanie z realizacji programu, zawierające opis oraz charakterystykę prowadzonych oddziaływań i ich efektów (opis merytoryczny)
- e) inne ważne informacje dotyczące realizacji programu,
- f) rozliczenie wydatkowanych środków uwzględniające rodzaj wydatku.

Sprawozdawczość merytoryczna i finansowa z realizacji programu będzie przekazywana również w ramach sprawozdań sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS), a także innej sprawozdawczości prowadzonej w ramach działań Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie.

Ponadto sprawozdanie z realizacji programu będzie przedkładane Radzie Powiatu w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu w drugim kwartale następnego roku.

11. Podsumowanie

Możliwość realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych jest szansą na zapobieganie zachowaniom przemocowym w rodzinach funkcjonujących na terenie Powiatu Jarosławskiego. Osoba stosująca przemoc posiada natomiast możliwość zmierzenia się ze swoim problemem, przepracowania go i zrozumienia, że relacje z innymi ludźmi mogą być oparte na szacunku i poszanowaniu godności osoby bliskiej.

**PROGRAM PSYCHOLOGICZNO-TERAPEUTYCZNY
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ
NA LATA 2024-2030**

Przemoc domowa jest w Polsce jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada jednocześnie na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Działania te skierowane są zarówno w stosunku do osób doświadczających przemocy domowej, jak i osób stosujących przemoc domową.

Jednym z nich, skierowanym do osób stosujących przemoc domową jest realizacja programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową, którego zadaniem jest zatrzymanie zjawiska przemocy poprzez edukację osoby stosującej przemoc w zakresie zjawiska przemocy (formy, dynamika, źródła i stereotypy wzmacniające przemoc) oraz korygowanie niepożądanych zachowań poprzez dostarczenie i przyswojenie przez osobę, która tę przemoc stosuje narzędzi i technik służących powstrzymaniu się przed przemocą. Celem natomiast jest utrwalenie zmian postaw i zachowań nabytych w trakcie oddziaływań psychologiczno-terapeutycznych.

I. Podstawy prawne

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024r. poz. 424 z późn. zm.)
2. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163)
3. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1166)
4. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1164)
5. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 -2030 (M.P. z 2023r. poz. 1232)
6. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107)
7. Ustawa z dnia 20 maja 1971r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023r. poz. 2119 z późn. zm.)

II. Standard programu psychologiczno-terapeutycznego

Standard prowadzenia programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową został określony w § 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023r. poz. 1166) i obejmuje:

- 1) wzbudzanie motywacji wewnętrznej do zmiany zachowania przez analizę przyczyn postępowania i wgląd w mechanizmy własnych zachowań;
- 2) zdobycie lub poszerzenie wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych;
- 3) nabycie umiejętności służących rozwiązywaniu problemów i konfliktów bez użycia przemocy;
- 4) nabycie i kształtowanie umiejętności prospołecznych, w tym: asertywności, empatii, rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, w tym radzenia sobie ze stresem, lękiem i złością;
- 5) poszerzanie samoświadomości, zwłaszcza w kontekście własnych zasobów oraz ograniczeń i negatywnych stereotypów funkcjonowania w relacjach rodzinnych;
- 6) nabycie i doskonalenie umiejętności wychowawczych i rodzinnych opartych na wychowaniu bez przemocy;
- 7) rozwój umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych i partnerskich;
- 8) pogłębianie wiedzy na temat wpływu przemocy na relacje społeczne i sposobów jej przeciwdziałania;
- 9) diagnozowanie potrzeb i nabywanie umiejętności dobierania prawidłowych strategii w ich zaspokajaniu;
- 10) wzmacnianie postawy odpowiedzialności wobec siebie i innych.

III. Adresaci programu

Adresatami programu psychologiczno-terapeutycznego są osoby, które identyfikują się z problemem przemocy domowej, wykazują motywację do terapii, w tym osoby, które zostały zgłoszone do uczestnictwa w programie przez zespoły interdyscyplinarne, sądy, kuratorów, prokuraturę, itp.

Program psychologiczno-terapeutyczny jest kierowany zarówno do osób, które uczestniczyły już wcześniej w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, jak i osób, które nie brały w nich udziału.

Osoby skierowane do udziału w programie otrzymują stosowne zaświadczenie o zgłoszeniu się do programu oraz zaświadczenie o jego ukończeniu, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów,

a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (załącznik nr 1, załącznik nr 2, załącznik nr 3, załącznik nr 4 w/w rozporządzenia), (Dz. U. z 2023r. poz. 1164).

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej osoba stosująca przemoc domową, po skierowaniu do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, ma obowiązek:

- 5) zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy;
- 7) ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy;
- 8) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

Kto uporczywie nie stosuje się do obowiązków określonych w w/w ustawie podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny – zgodnie z art. 66 c ustawy z dnia 20 maja 1971r. – Kodeks wykroczeń.

IV. Rekrutacja uczestników i zasady uczestnictwa w programie

Rekrutację uczestników programu prowadzi i koordynuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu we współpracy z zespołami interdyscyplinarnymi, policją, sądem, prokuraturą i innymi instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy domowej. Do udziału w programie mogą przystąpić osoby zobowiązane sędownie do udziału w oddziaływaniach psychologiczno-terapeutycznych, bądź też osoby skierowane przez np. kuratora sądowego, dzielnicowego, terapeutę, pracownika socjalnego, a także osoby, które w wyniku innych okoliczności zgłaszają się do uczestnictwa w programie.

Przyjęcie uczestnika do programu poprzedzone jest rozmową kwalifikacyjną, podczas której zostaje sporządzona wstępna diagnoza. Kwalifikacja wstępna zostaje przeprowadzona przez Organizatora programu.

Za uczestnika programu zostaje uznana osoba, która pozytywnie przeszła kwalifikację, podpisała zgodę na udział w programie, kontrakt oraz rozpoczęła spotkania programowe, grupowe lub indywidualne. W programie psychologiczno-terapeutycznym mogą uczestniczyć osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych po zakończonym programie psychoterapii uzależnień.

V. Realizacja oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych (harmonogram i dokumentowanie programu)

W latach 2024-2030 przewiduje się realizację po jednej edycji programu w każdym roku (w zależności od liczby osób chętnych do udziału w programie). Zajęcia są realizowane w grupie ok. 10 – 15 osób. Dopuszcza się uruchomienie programu z mniejszą liczbą uczestników, po

pisemnym zgłoszeniu tego faktu do Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego (i uzyskaniu zgody przez osobę prowadzącą program). Zajęcia rozpoczynają się po zrekrutowaniu wymaganej ilości uczestników.

Zgodnie z § 5 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy - programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową są prowadzone przez osoby:

- 1) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika lub resocjalizacja, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, lub
- 2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku psychologia lub pedagogika lub na, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, kierunku resocjalizacja, lub
- 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami.

Osoby, o których mowa w ust. 1 w/w rozporządzenia są obowiązane posiadać udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mogą również prowadzić osoby posiadające udokumentowane prowadzenie co najmniej pięciu edycji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

1. Program będzie realizowany w formie zajęć grupowych i indywidualnych. Łączny wymiar zajęć dla każdego uczestnika wynosi 40 godzin dydaktycznych, w tym: 30 godzin zajęć grupowych (5 spotkań po 6 godzin) i 2 godziny zajęć indywidualnych dla osób stosujących przemoc domową oraz 8 godzin zajęć grupowych wspólnych dla osób stosujących przemoc domową i ich żon/partnerek (2 spotkania po 4 godziny). W przypadku nieobecności żon/partnerek na zajęciach przeznaczonych dla par – w zajęciach mogą wziąć udział tylko osoby stosujące przemoc domową. Realizacja programu odbywa się w systemie zamkniętym, nie przewiduje się dołączania w trakcie jego realizacji nowych osób.

2. Zajęcia grupowe dla osób stosujących przemoc domową ukierunkowane są na zapoznanie uczestnika programu ze zjawiskiem przemocy domowej, definicją przemocy, jej rodzajami i formami, mechanizmami przemocy, skutkami przemocy, odpowiedzialnością karną za stosowanie przemocy, radzeniem sobie ze stresem, metodami zastępowania zachowań przemocowych partnerskimi.

3. Zajęcia grupowe - wspólne dla osób stosujących przemoc domową i żon/partnerek mają na celu poprawę komunikacji w związku, nabycie wiedzy na temat nie przemocowych metod wychowania dzieci, rozwiązywania konfliktowych sytuacji za pomocą negocjacji i kompromisu.

4. W przypadku niewyrażenia zgody na udział we wspólnych spotkaniach grupowych przez żonę/partnerkę – możliwy jest udział w zajęciach grupowych osoby stosującej przemoc domową bez osoby towarzyszącej.

5. Osoba prowadząca zajęcia prowadzi dokumentację z przebiegu zajęć, w tym listy obecności podpisane osobiście przez uczestników programu, notatki z przebiegu zajęć, omawianej tematyki w czasie spotkań, notatki z konsultacji indywidualnych, ankiety

monitorujące po 50 % zajęć, ankiety ewaluacyjne (po zrealizowaniu 50% zajęć oraz na ostatnich zajęciach).

6. Zaświadczenie o ukończeniu programu otrzymują osoby, które wzięły udział w 2 rozmowach indywidualnych oraz co najmniej 4 zajęciach grupowych dla osób stosujących przemoc domową, a także 1 spotkaniu wspólnym dla osób stosujących przemoc domową i małżonków/partnerów (łącznie 30 godzin zajęć).

7. Zakłada się realizację zajęć w ramach programu psychologiczno-terapeutycznego w miejscu, w którym nie udziela się pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej.

8. W przypadku realizacji programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową w tym samym miejscu, w którym udziela się pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej, Organizator zadba o bezpieczeństwo osób doświadczających przemocy domowej.

VI. Monitoring i ewaluacja

1. W czasie trwania programu (po 50% zajęć) i przez okres trzech lat po zakończeniu programu osoby, które ukończyły program psychologiczno-terapeutyczny podlegają monitoringowi w formie kontaktów telefonicznych z : uczestnikami programu, i/lub kuratorem sądowym, i/lub pracownikiem socjalnym.

2. Monitoring i ewaluacja w czasie trwania programu i po jego zakończeniu (na ostatnich zajęciach) przeprowadzane są w formie ankiet przez osobę realizującą zajęcia, natomiast po zakończeniu programu za monitoring odpowiada Organizator programu psychologiczno-terapeutycznego.

3. Badanie skuteczności programu psychologiczno-terapeutycznego jest monitorowane przez Organizatora przez okres trzech lat po jego zakończeniu.

4. Dokumentacja z realizacji programu psychologiczno-terapeutycznego jest przechowywana w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie .

5. System monitorowania polega na weryfikowaniu efektów realizacji programu, uzyskaniu informacji o zachowaniu uczestników programu wobec domowników, w szczególności poprzez:

- obecność i aktywność uczestników programu,
- kontakt realizatorów/ prowadzących z osobami, wobec których uczestnicy programu stosowali przemoc,
- współpracę instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej celem zdobycia i wymiany informacji na temat uczestnika, monitorowania jego rzeczywistego funkcjonowania w środowisku w relacjach partnerskich, rodzicielskich i społecznych. Uzyskane wyniki wykorzystane zostają w pracach nad doskonaleniem i upowszechnieniem oddziaływań psychologiczno-terapeutycznych.

VII. Finansowanie programu

Opracowanie i realizacja programów oddziaływań psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań w zakresie administracji rządowej, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminnym i powiatowym. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia budżet państwa.

VIII. Sprawozdawczość

Osoba realizująca zajęcia w ramach programu psychologiczno-terapeutycznego na zlecenie Organizatora przekazuje Organizatorowi sprawozdanie merytoryczne oraz dokumentację z realizacji programu, w tym wykaz osób, które ukończyły w/w program w ciągu 7 dni od dnia zakończenia realizacji zajęć programowych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie sporządza sprawozdanie z realizacji programu – merytoryczne oraz finansowe – i przesyła je do Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie w ciągu 14 dni od daty zakończenia realizacji programu.

Sprawozdawczość merytoryczna i finansowa z realizacji programu będzie przekazywana również w ramach sprawozdań sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS), a także innej sprawozdawczości prowadzonej w ramach działań Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie.

Ponadto sprawozdanie z realizacji programu będzie przedkładane Radzie Powiatu w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu w drugim kwartale następnego roku.

IX. Tematyka poszczególnych zajęć grupowych

1. Zajęcia integracyjne.

Zapoznanie z uczestnikami, przedstawienie tematyki zajęć. Ustalenie zasad obowiązujących podczas zajęć. Oczekiwania uczestników w związku z udziałem w zajęciach psychologiczno-terapeutycznych. Zjawisko przemocy – definicje przemocy, rodzaje przemocy i charakterystyka zachowań przemocowych - miniwykład, praca w małych grupach, wspólne zebranie i usystematyzowanie wypracowanego materiału, podsumowanie, swobodne wypowiedzi uczestników zajęć.

2. Istota przemocy – władza i kontrola jako istota zachowań przemocowych, omówienie, dyskusja. Charakterystyka sprawcy – przyczyny stosowania przemocy, psychologiczna charakterystyka ofiary przemocy, wpływ przemocy na emocjonalne funkcjonowanie rodziny. „Koło” partnerstwa i „koło” przemocy – omówienie. Mechanizmy przemocy.

3. Cykl przemocy – omówienie poszczególnych faz cyklu przemocy, charakterystycznych zachowań sprawcy i ofiary przemocy – uczestników cyklu. Kiedy i jak można przerwać cykl przemocy. Przemoc w świetle prawa, odpowiedzialność karna za stosowanie przemocy. Kodeks Karny, Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, procedura „Niebieskie Karty”. Przemoc a agresja – wyjaśnienie agresji, rodzaje agresji, teorie agresji, autoagresja, jej przyczyny i rodzaje. Zastępowanie zachowań agresywnych społecznie akceptowanymi. Zapobieganie występowaniu zachowań przemocowych. Fakty i mity na temat przemocy. Przemoc a alkohol, wpływ picia alkoholu na stosowanie zachowań przemocowych i agresywnych.

4. Sytuacja emocjonalna członków rodziny dotkniętej przemocą – przemoc wobec współmałżonków, partnerów, dzieci i osób starszych. Przejawy i skutki doświadczania przemocy u dzieci i osób dorosłych. Syndrom DDD (Dorosłego Dziecka z rodziny Dysfunkcyjnej), omówienie objawów, nabytych cech i sposobów funkcjonowania w życiu dorosłym.

5. Stres - przyczyny powstawania stresu, rodzaje stresu, metody radzenia sobie ze stresem. Relaksacja. Ćwiczenia w zdobywaniu praktycznych umiejętności radzenia sobie z wewnętrznym napięciem, przeciwdziałanie powstawania stresu i sposoby odreagowywania napięcia.

X. Tematyka zajęć grupowych – wspólnych

1. Rodzina jako podstawowe środowisko wychowawcze. Podstawowe funkcje rodziny, postawy rodzicielskie i style wychowania w rodzinie oraz ich wpływ na rozwój społeczno-emocjonalny dziecka. Wychowanie dzieci bez przemocy. Przejawy i skutki doświadczanej przemocy u dzieci, młodzieży i dorosłych w różnych sferach i okresach życia. Rodzaje i formy przemocy wobec dzieci.

2. Komunikacja interpersonalna - Zasady poprawnej komunikacji, co pomaga, a co przeszkadza w nawiązywaniu i podtrzymywaniu relacji. Bariery komunikacyjne. Miniwykład, praca w małych grupach. Burza mózgów. Komunikacja interpersonalna. Komunikacja werbalna i niewerbalna. Asertywność - charakterystyka asertywnego stylu porozumiewania się i jej znaczenie w nawiązywaniu satysfakcjonujących relacji w związku. Rozwiązywanie sytuacji trudnych za pomocą kompromisu i negocjacji.

XI. Przewidywane efekty programu

Program zakłada pozytywną zmianę w zachowaniu osoby stosującej przemoc, wzrost samokontroli, lepsze uzewnętrznienie zachowań, norm akceptowanych społecznie i poprawę relacji w obszarze życia rodzinnego i społecznego. Wykorzystane metody pracy, skierowane na korektę niepożądanych zachowań, mają dostarczyć osobom poddanym programowi nowych kompetencji w zakresie radzenia sobie w sytuacjach stresowych i emocjonalnych.

Przewiduje się, że uczestnik zajęć poszerzy wiedzę z obszaru przemocy domowej, wzrośnie jego świadomość na temat skutków przemocy domowej, a także osiągnie oczekiwane zmiany w zakresie umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych i problemowych w sposób konstruktywny.

XII. Wykaz załączników do programu

1. Wniosek o zgłoszeniu się do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową/ programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową
2. Zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową/ programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową
3. Zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową / programu psychologiczno-terapeutycznego.
4. Potwierdzenie odbioru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową/ programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową
5. Ankieta ewaluacyjna
6. Ankieta monitorująca / po udziale w 50% zajęć/

7. Kontrakt
8. Kwestionariusz ankiety
9. Karta rozmowy indywidualnej
10. Przebieg zajęć grupowych
11. Lista obecności na zajęciach
12. Karta Diagnozy
13. Potwierdzenie odbioru materiałów szkoleniowo-edukacyjnych
14. Wykaz osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową / psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową

Załącznik nr 1
do Programu korekcyjno- edukacyjnego /
Programu psychologiczno-terapeutycznego
dla osób stosujących przemoc domową

.....

PCPR.....

(pieczęć jednostki rozpatrującej wniosek)

**WNIOSEK
o wydanie zaświadczenia**

*Powiatowe
Centrum Pomocy Rodzinie
w Jarosławiu*

Imię:	Nazwisko:
Miejscowość zamieszkania:	Ulica /nr domu/lokalu:
Kod pocztowy: _ _ - _ _ _	Poczta:
Data urodzenia: _ _ _ _ _ _ _	
Telefon: _ _ _ _ _ _ _ _	Adres e-mail:

Zwracam się z prośbą o wydanie zaświadczenia, że zgłosiłam/zgłosiłem* się do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową /w programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową w celu przedstawienia grupie diagnostyczno-pomocowej.

.....
Podpis

* Niepotrzebne skreślić

ZAŚWIADCZENIE NR.....

o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową*

stwierdza się, że Pani/Pan*:

- imię i nazwisko

- data urodzenia

zgłosiła /zgłosił* się:

do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową:**

do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową:**

Program odbędzie się w

(nazwa podmiotu realizującego program)

(adres podmiotu realizującego program)

w terminie:

(miejscowość, data)

(podpis starosty lub osoby upoważnionej)

*Niepotrzebne skreślić.

** Właściwe zaznaczyć.

ZAŚWIADCZENIE NR
o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową
lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc
domową*

Stwierdza się, że Pani/Pan*:

- imię i nazwisko

- data urodzenia

ukończyła/**ukończył***

program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową:**

program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową:**

realizowany w terminie:

(miejscowość, data)

(podpis starosty lub osoby upoważnionej)

*Niepotrzebne skreślić

** Właściwe zaznaczyć.

POTWIERDZENIE
odbioru zaświadczenia

Ja, _____ niżej _____ podpisana/podpisany*

.....
zam.....
potwierdzam, że w dniu..... otrzymałam/otrzymałem* zaświadczenie, że
zgłosiłam/zgłosiłem* się do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących
przemoc domową/w programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc
domową*, realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu.

.....
Podpis

* Niepotrzebne skreślić

ANKIETA EWALUACYJNA

Wymień, Twoim zdaniem, pozytywne aspekty zajęć:

.....
.....
.....
.....

Co według Ciebie można zmienić, udoskonalić w zajęciach:

.....
.....
.....
.....

Jakie treści z programu zapamiętałeś najbardziej i dlaczego?

.....
.....
.....
.....

Oceń treści zajęć, w których uczestniczyłeś, przyjmując punktację:

- 1) – zdecydowanie nie zgadzam się
- 2) – raczej nie zgadzam się
- 3) – trudno powiedzieć
- 4) – raczej zgadzam się
- 5) – zdecydowanie zgadzam się

1. Tematyka zajęć była interesująca

1 2 3 4 5

2. Sposób prowadzenia był interesujący i przystępny

1 2 3 4 5

3. Prezentowane treści były zrozumiałe

1 2 3 4 5

4. Pozyskane wiadomości okazały się przydatne w codziennym życiu i ułatwiły funkcjonowanie

1 2 3 4 5

5. Zapamiętałem dużo z przedstawionego materiału

1 2 3 4 5

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

Ankieta monitorująca

/ po udziale w 50% zajęć/

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu zwraca się z uprzejmą prośbą o wypełnienie poniższej ankiety dotyczącej Pani/a udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym / psychologiczno-terapeutycznym

1. Czy według Pani/a udział w programie spowodował jakiegokolwiek zmiany w Pani/a życiu ?

TAK NIE (proszę zakreślić właściwą odpowiedź)

Jeśli tak, to jakie?

- a).....
- b).....
- c).....

2. Czy Pani/a rodzina, najbliżsi zauważyli zmiany w pani/a zachowaniu?

TAK NIE (proszę zakreślić właściwą odpowiedź)

Jeśli tak, to jakie?

- a).....
- b).....
- c).....

3. Czy jakiegokolwiek inne osoby zauważyły zmiany w Pani/a zachowaniu?

TAK NIE (proszę zakreślić właściwą odpowiedź)

Jeśli tak, to czego te zmiany dotyczą?

- a).....
- b).....
- c).....

4. Czy jest Pan/i zadowolony/a w uczestnictwie w programie?

TAK NIE (proszę zakreślić właściwą odpowiedź)

5. Z zajęć, w których Pan/i uczestniczył/a, co najbardziej utkwiło Panu/i w pamięci?

- a).....
- b).....
- c).....

6. Czy według Pani/a realizacja takich zajęć jest celowa i zasadna?

TAK NIE (proszę zakreślić właściwą odpowiedź)

jeśli tak, to dlaczego?

- a).....
- b).....
- c).....

7. Inne uwagi na temat programu

.....

.....

.....

.....

.....

Jarosław dn.....

.....

/imię i nazwisko uczestnika zajęć/

Dziękujemy
za wypełnienie ankiety

Załącznik nr 7
do Programu korekcyjno-edukacyjnego
dla osób stosujących przemoc domową

„Program korekcyjno – edukacyjny Powiatu Jarosławskiego dla osób stosujących przemoc domową”

Imię i nazwisko uczestnika

Adres zamieszkania

Telefon kontaktowy

Telefon do członka rodziny.....

KONTRAKT

Niniejszy kontrakt stanowi wyrażenie zgody na udział w „Programie korekcyjno-edukacyjnym Powiatu Jarosławskiego o dla osób stosujących przemoc domową”- edycja w 2024 roku oraz zobowiązanie uczestnika do przestrzegania następujących zasad:

1. Uczestnik jest poinformowany, że formalny wymóg ukończenia programu obejmuje systematyczne i aktywne uczestniczenie w zajęciach grupowych realizowanych w wymiarze 60 godzin (wymóg uczestnictwa w co najmniej 42 godzinach zajęć) i w 2 spotkaniach indywidualnych, co jest podstawą do wydania stosownego zaświadczenia o ukończeniu programu.
2. Uczestnik zobowiązuje się do bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania się w trakcie zajęć, do powstrzymywania się od spożywania alkoholu lub zażywania substancji psychoaktywnych. Warunkiem dopuszczenia do zajęć jest trzeźwość uczestnika, stąd osoba będąca pod wpływem alkoholu nie może uczestniczyć w zajęciach (dopuszcza się badanie alkomatem).
3. Uczestnik zobowiązuje się do powstrzymywania się od przemocowych działań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi w czasie trwania programu.
4. Uczestnik uznaje osobistą odpowiedzialność za fakt stosowania przemocy domowej.
5. Uczestnik jest poinformowany o monitorowaniu sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika programu do 3 lat po jego ukończeniu, w celu badania skuteczności poddania się oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym, zarówno poprzez kontakt z członkami rodziny, jak i z innymi instytucjami.
6. Uzyskane informacje od uczestników programu w ramach diagnozy dotyczące ich życia osobistego są objęte zasadą poufności, z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów niezgodnych z prawem, ściganych z urzędu.
7. Uczestnik otrzymuje materiały informacyjno-edukacyjne oraz zaświadczenie o ukończeniu programu po zrealizowaniu co najmniej 42 godzin zajęć grupowych i odbyciu 2 konsultacji indywidualnych.
8. Niniejszy kontrakt został sporządzony w 2 egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

.....

.....

/ Data, podpis uczestnika programu/

/podpis osoby prowadzącej zajęcia/

„Program psychologiczno – terapeutyczny Powiatu Jarosławskiego dla osób stosujących przemoc domową”

Imię i nazwisko uczestnika

Adres zamieszkania

Telefon kontaktowy

Telefon do członka rodziny.....

KONTRAKT

Niniejszy kontrakt stanowi wyrażenie zgody na udział w „Programie psychologiczno-terapeutycznym Powiatu Jarosławskiego dla osób stosujących przemoc domową”- edycja w 2024 roku oraz zobowiązanie uczestnika do przestrzegania następujących zasad:

9. Uczestnik jest poinformowany, że program psychologiczno-terapeutyczny obejmuje 38 godzin zajęć grupowych i 2 godziny zajęć indywidualnych. Formalny wymóg ukończenia programu i otrzymania stosownego zaświadczenia obejmuje systematyczne i aktywne uczestniczenie w zajęciach grupowych realizowanych w wymiarze 28 godzin zajęć grupowych (4 spotkania oraz 1 wspólne) i w 1 spotkaniu indywidualnym.
10. Uczestnik zobowiązuje się do bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania się w trakcie zajęć, do powstrzymywania się od spożywania alkoholu lub zażywania substancji psychoaktywnych. Warunkiem dopuszczenia do zajęć jest trzeźwość uczestnika, stąd osoba będąca pod wpływem alkoholu nie może uczestniczyć w zajęciach (dopuszcza się badanie alkomatem).
11. Uczestnik zobowiązuje się do powstrzymywania się od przemocowych działań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi w czasie trwania programu.
12. Uczestnik uznaje osobistą odpowiedzialność za fakt stosowania przemocy domowej.
13. Uczestnik jest poinformowany o monitorowaniu sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika programu do 3 lat po jego ukończeniu, w celu badania skuteczności poddania się oddziaływaniom psychologiczno-terapeutycznym, zarówno poprzez kontakt z członkami rodziny, jak i z innymi instytucjami.
14. Uzyskane informacje od uczestników programu w ramach diagnozy dotyczące ich życia osobistego są objęte zasadą poufności, z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów niezgodnych z prawem, ściganych z urzędu.
15. Uczestnik otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu programu po zrealizowaniu co najmniej 28 godzin zajęć grupowych i odbyciu 1 konsultacji indywidualnej.
16. Niniejszy kontrakt został sporządzony w 2 egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

.....

.....

/ Data, podpis uczestnika programu/

/podpis osoby prowadzącej zajęcia/

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

1. IMIĘ I NAZWISKO

.....

2. SYTUACJA RODZINNA (stan cywilny, ilość dzieci)

.....
.....

3. SYTUACJA ZDROWOTNA (choroby przewlekłe, korzystanie ze specjalistycznej pomocy lekarskiej)

.....
.....
.....

4. SYTUACJA ZAWODOWA (zawód, wykształcenie, rodzaj wykonywanej pracy, forma zatrudnienia /umowa o pracę, umowa zlecenie, praca dorywcza/, osoba bezrobotna, rencista, emeryt

.....
.....
.....

5. SYTUACJA MATERIALNA (z czego rodzina się utrzymuje ?)

.....
.....
.....

6. UZALEŻNIENIA (czy jest Pan/Pani uzależniona? Jeżeli tak to od czego i czy korzystał Pan/Pani z leczenia odwykowego?)

.....
.....
.....

7. SYTUACJA PRAWNA (karalność, ograniczenia władzy rodzicielskiej, zobowiązanie do leczenia odwykowego)

.....
.....
.....

8. CO ROZUMIE PAN/PANI PRZEZ PRZEMOC DOMOWĄ?

.....
.....
.....

9. **CZY STOSOWAŁ PAN/PANI PRZEMOC WOBEC CZŁONKÓW RODZINY** (w jakich okolicznościach, jakie to były zachowania i co chciał Pan/Pani przez to osiągnąć?)

.....
.....
.....
.....

10. **CZY PRÓBOWAŁ PAN/PANI ZAPRZESTAĆ STOSOWANIA PRZEMOCY ?** Jeśli tak, to jakie w tym celu podejmował Pan/Pani działania?

.....
.....
.....

11. **CZY MA PAN/PANI ŚWIADOMOŚĆ, JAKIE SĄ KONSEKWENCJE KARNE ZA STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ?**

.....
.....
.....

12. **JAKIE SĄ PANA/PANI OCZEKIWANIA ZWIĄZANE Z UDZIAŁEM W PROGRAMIE KOREKCYJNO-EDUKACYJNYM / PSYCHOLOGICZNO - TERAPEUTYCZNYM**

.....
.....
.....

Data.....

.....

/podpis osoby wypełniającej ankietę/

KARTA ROZMOWY INDYWIDUALNEJ

Imię i nazwisko uczestnika programu	Data przeprowadzonej rozmowy	Informacje uzyskane w czasie rozmowy	Podpis uczestnika programu

.....

/podpis osoby przeprowadzającej rozmowę/

PRZEBIEG ZAJĘĆ GRUPOWYCH

Lp.	Data realizacji/ilosc godzin	Tematyka realizowanych zajęć, przebieg, metody pracy	Podpis osoby prowadzącej zajęcia

***Program korekcyjno-edukacyjny / Program psychologiczno-terapeutyczny
dla osób stosujących przemoc domową****

LISTA OBECNOŚCI NA ZAJĘCIACH GRUPOWYCH W DNIU

LP.	IMIĘ I NAZWISKO UCZESTNIKA	PODPIS UCZESTNIKA
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		

.....
/podpis osoby prowadzącej zajęcia/

*Niepotrzebne skreślić

K A R T A D I A G N O Z Y
**UCZESTNIKA PROGRAMU KOREKCYJNO – EDUKACYJNEGO/
PSYCHOLOGICZNO-TERAPEUTYCZNEGO***

1. Imię i nazwisko uczestnika.....
2. Data urodzenia.....
3. Miejsce zamieszkania.....
.....
4. Sytuacja rodzinna.....
.....
.....
.....
.....
5. Sytuacja zawodowa.....
.....
.....
.....
6. Sytuacja materialna.....
.....
.....
7. Sytuacja zdrowotna.....
.....
.....
8. Uzależnienia.....
.....
.....
.....
9. Sytuacja prawna.....
.....
.....

.....
.....
10. Co rozumie Pani/Pan przez pojęcie „przemoc domowa”?

.....
.....
.....
11. Czy kiedykolwiek stosowała Pani/Pan przemoc domową w stosunku do swoich najbliższych? Jeśli tak, to w jakich okolicznościach? Cemu te zachowania miały służyć?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
12. Czy podejmowała Pani/podejmował Pan jakiekolwiek działania, które miały na celu zaprzestanie stosowania przemocy, poprawę sytuacji w domu?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
13. Czy jest Pani/Pan świadoma/świadomy, jakie są konsekwencje stosowania przemocy domowej?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
14. Jakie są Pani/Pana oczekiwania związane z udziałem w Programie korekcyjno-edukacyjnym/psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową?

.....
.....

15. Inne informacje uzyskane podczas rozmowy diagnostycznej

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
/miejscowość, data/

.....
/podpis osoby wypełniającej kartę/

* Niepotrzebne skreślić

**Potwierdzenie odbioru materiałów szkoleniowo-edukacyjnych
Program korekcyjno-edukacyjny / Program psychologiczno-terapeutyczny***

LP.	IMIE I NAZWISKO uczestnika zajęć	DATA	PODPIS uczestnika
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

* Niepotrzebne skreślić

**Wykaz osób,
które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową/
program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową**

Lp.	Imię i nazwisko	Data urodzenia	Liczba odbytych zajęć grupowych	Liczba odbytych rozmów indywidualnych